

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDELYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A világtörténelem fordulópontján.

Nemcsak az emberi szívnek, hanem az emberiség szívének — eszmei és érzelmi világának, faji, nemzeti, emberi érzésének — is van lüktetése. Néha ez a szív, ez a milliókat mozgató gondolat és érzés, csendes, nyugodt. Máskor ez a nagy érzés összeszorul, hogy azután annál hevesebben, annál lázasabban dobbanjon össze milliók szívében s lángba borítsa az egész világot. Az emberiség szívének ez a dobogása a világtörténelem. E szívnek világokat mozgató ihletett, nagy dobbanásai a világ történelem fordulópontjai. Nincs a tájfunnak az a vad ereje, mely úgy fel tudná kavarni a tenger vizét, nincs az égnek az a tüzes villáma, mely ily perzselő tüzet tudna gyújtani, nincs a vulkánnak az a kénköves tüze s földrengető hatalma, mely úgy meg tudná rázni a föld színét, mint mikor megdobb, nagyot, tüzeset dobban az emberiség szíve s fordul a világtörténelem. Caesarok, Napoleonok, Rákóczi, Petőfi víziós nagy

álma ez a fenséges, ez az áldott pillanat, mikor összeroppan a régi, korhadt világ s egy szebb, egy hatalmasabb, egy szentebb világ születik a romokból. Nagy ünnepnapjai ezek az emberiség történetének. Emelkedett, fenséges ünnepnapjai. Amelyeken részt vehetni, amelynek lüktetését átérezhetni kiváltságos korok kiváltságos gyermekeinek adatott csak meg.

Az 1914—15. év fordulópontja a világtörténelemnek. Azon a felejthetetlen augusztusi napon, mikor kitört a világháború, valami soha nem sejtett nagy érzés dobogtatta meg szívünket. Éreztük, hogy ez nem a mi kis szívünk érzése, nálunk nagyobb hatalomnak, az emberiség szívének dobbanása. Éreztük, hogy benne vagyunk a világtörténelem forgatagában, hogy nagy, soha nem álmított ünnepre ébredtünk.

Az isteni Gondviselés úgy rendelte, hogy a Regnum Marianum is átélje ezeket a nagy pillanatokat. A Regnum Marianum is végig élte a világtörténelem fordulását.

Mindig elfogódott a szívem, mikor a Regnum évkönyvébe egy-egy lapot

írtam, de most különös meghatottsággal írom ezt a rendkívüli lapot.

Mert a világtörténelem nagy fordulópontjai az emberi vadságnak, hitványágnak, durvaságnak szörnyű mélységeit mind feltárják. S mi iszonyodva fordulunk el azoktól. De az erkölcsi szépségnek, az emelkedett finomságnak, a benső gazdaságnak titkos kincseit is — amelyekből az az új, szebb világ épül —, mind napvilágra hozzák. A világfelfordulás, ez a csodálatos tűz, csalhatatlan próba alá vesz mindent. Saját tehetetlenségében, hitványágában pusztul a gyöngy és gonosz s megdicsőülve, új fényben, új pompában ragyog a nagy és magasztos.

Örömmel jelenthetem, hogy a világtörténelem e páratlan világításában soha nem látott szépségben tündöklök a Regnum. A nagy idők nagy komolysága annak a bensőséges, mely munkának, mely már régóta nagy csendben folyik a kogregációkban, nagy jelentőséget, rendkívüli értéket s szokatlan lendületet adott.

Alig tértünk haza a háromhetes nyári táborozásról, a gyönyörű tátra

Mikor? . . .

Korán jött a Pünkösöd
Későn nyílt a rózsá.
Fekete az ünnep —
Akár ne is volna. . .

Szentlélek galambja
Tőlünk messze szállott.
Béke olajága —
Mikor derített fel
E gyászos világot?

Chrysanthème.

Hamburg lelke.

Irta Ádám Éva.

Hazafelé közeledünk. Egyre messzebb tűnnek a magas északi országok. Búcsuzom a fjordoktól, de velem jön az emlékü. Elmaradnak a Dán vtzek is, Hamburg felé járunk. Csöndes a tenger. A hajókémeny

körül telepedünk és egy asszony meséli az életét. Érzem azt, hogy a tenger viharánál is mélyebb az, ami olykor átzig az asszonyi lelken.

Aztán szavalni kezd egy csinos fiú. Ady rajongó. Párisról. Megértjük a hangulatát. Persze, hogy vice lesz belőle. Az az ötlete támad Vértesnek az írónak, hogy a négysoros Ady verseket visszafelé olvassa. 4—3—2—1-ső sor. Senkise veszi észre! El van ragadtatva a társaság, csak akkor pirul egy kissé az Ady rajongó, mikor meggyőződik a becsapásról. Hát ez kérem megtörtént! Az is igaz, hogy teljesen értelmes volt a vers visszafelé is. Ezek után tessék eldönteni: a költészet fejlődését, vagy hanyatlását mutatja-e az, hogy egy vers, visszafelé is vers!

Igy érkezünk Kielbe. Hadikikötő város, 100,000 lakossal. A tenger alatt járó páncélosok ott ringanak a kikötőben s egész hajóraj borítja a tengert, meddig a szemünk csak ellát.

És az a sok gyár! Ez is azt mutatja,

hogy immár Német földre értünk! Kielnél ismét vonatra ülünk. Altona felé már kibontakozik Hamburg jellege. Hiába jártunk be országot-világot, szinte félelmes erővel nehezedik ránk az az irtóztató ember-tömeg. Összeszorul az ember szíve. Hiszen ez az a szörnyű város, amelyikből Amerikába megy a hajó.

Az „osztrák-magyar“ (így van a cím.) Konzul maga fogad másnap és külön hajót ad a kis magyar társaságnak. Ott leng fölötté a sárga-fekete, a piros-téher-zöld lobogó.

Hamburg! Aki itt nem járt, annak nem ér fel a képzelete ide. Megdöbbenő, félelmes, irtóztató forgalom. Maga az élet tülekedése a kenyérért. Verejték, pénz, hatalom, becsület, szeny, piszok örületes kavardása, idegkínzó viaskodása. Fekete a tenger, aztán undorító sűrű, gázos, olajos, bűzös lomha, nehéz sárga habok gomolyognak bele az ijesztő feketeségbe. Olyan kormos, küzdelmes, verejtékes ez a kikötő, mint maga a pokol. Mint egy állandó

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

tábori élet fáradalmait jóformán ki sem pihentük, mikor augusztus elején váratlanul, mint a nyári fergeteg — kitört a világháború. Szédítő gyorsasággal fejlődtek az események. Megindult a mozgósítás, ez a modern népvándorlás. Rövidesen mindent elfoglalt a katonaság. A Regnumban is, a máskor kopasz fejjel megrakott abiakokban, jóképű népfelkelők pöfkeltek. Az akadémia-terem dobogóján, amelyen máskor kis és nagy szónokok és művészek beszéltek tüzes szavakkal harcról, küzdelemről, municiók ládák, népfelkelő egyenruhák, háborús felszerelések heverték óriás halmokban, Egész nap hangos volt a ház a beöltöztetés lázas munkájától. S mikor estéknént besötétedett, s ráborult a csend a házra, a kertben, amely évközben harci-zajtól hangos, gulába rakva pihentek a véres háború öldöklő fegyverei, a Mannicherek s némán járt az udvaron a szuronyos őrs s lázasan folyt az éjjeli munka a százdírodává kinevezett könyvtárszobában.

A világháború reányomta jegyét a Regnumra. S rajta is maradt egész éven. Még meg sem kezdődtek a kongregációk, mikor a vakációról haza siető kongreganisták lelkesen beálltak abba a nagy háborús munkába, ami a társadalomra várt a háború kapcsán.

A pályaudvarokon a mozgósítás beláthatatlan emberáradatában teljesítettek felváltva éjjel-nappal emberfeletti erővel szolgálatot: utbaigazítva, felvilágosítva, a kaszárnyákba vezetve az ismeretlen, izgatott bevonulókat. Csak aki látta a keleti pályaudvart ezekben a

mozgalmas napokban, látta azt az idegesen rohanó, beláthatatlan embertömeget, mely még a pályatesteket is ellepte sokaságával s látta ez izgatott tömegben a készséges, fáradhatatlan cserkészeket, csak az tudja, mit végeztek a derék fiúk.

S hogy lezajlott az izgalmas munka, a nagyobbak a sebesültek pályaudvari gondozására készültek. Mentő-tanfolyamot végeztek s az önkéntes mentőegyesület vezetése alatt és oldala mellett 24 órás turnusokban csakhamar meg is kezdtek a harctérről visszaérkezett sebesültek szállítását, gondozását. A kisebbek ezalatt a pályaudvarok üdítő állomásain állottak a vöröskereszt rendelkezésére. Ebben a véresen komoly munkában ezek a csillogó szemű, készséges szívű fiúk képviselték a poézist.

A háború nyomán megindult karitatív és szociális társadalmi munkába is hamarosan beálltak a kis és nagy cserkészek. Dicsőséget szerezve mindennütt a regnumi kongreganista cserkészeknek. A magyar nővédő egyesületnél, a szociális misszió társulat irodáiban, a patronage és napközi otthonoknál, a igazságügyminiszteriumban s egyes hadikórházakban végeztek készséges, önfeláldozó lélekkel komoly munkát cserkészeink. Egész nap úton voltak a cserkészkocsik, száguldottak a biciklis cserkészek, berregett a háborús cserkésziroda telefonja, megbízható, ügyes fiúkat kérve mindenfelé. S a sokféle, sokszor igen terhes munkát maguk osztották fel az őszinte lelkesedés és kötelességtudás szíves készségével s maguk vezették

nagy komolysággal a háborús cserkésziroda minden ügyét-baját.

E lázas, derekas munkának az októberben megkezdődött iskolai előadások vetettek véget. Az örömmel vállalt s derekasan végzett háborúsmunka helyét elfoglalta a tanulás.

A sokat ócsárolt s gyanús szemmel nézett cserkészeketől nehéz szívvel bucsuztak mindenütt. A háború napfényre hozta és igazolta azokat az ideális, szent erőket, melyeket ez a mozgalom az ifjuság lelkében szakszerű vezetés mellett felébresztett s kifejlesztett.

(Regnum Marianum füzeteiből.)

Évi jelentés.

(a brassói kath. nőegylet füzeteiből. Az elnökség kérésére írta és az 1915. május 12-iki közgyűlésen felolvasta: Szekula Katinka.)

A Brassói R. Kath. Nőegylet elnöksége megítélt kérésének engedve, az utolsó rendes közgyűlésünk (1914. máj. 26.) óta lefolyt egyesületi évnek munkásságát foglaltam röviden össze, s óhajtom ma a mélyen tisztelt közgyűlésnek bemutatni.

Szerény tehetségemet messze túlhaladó, nagy dologra vállalkoztam, egy küzdelmes évnek munkáját kell ma gyöngeszavaimmal vázolni. — Küzdelmesnek, a megpróbáltatások nehéz évének tekintem ezt az időt, hiszen sok szomorú, aggodalmas napja volt rövid tartama alatt egyesületünknek.

Mindjárt az elején, 1914. augusztus 5-én nagy szomorúság, nagy gyász ért bennünket. Meghalt ezen a napon kegyelmes Főpásztorunk édes anyja, egyesülete-

lebegő gyász, úgy nyugszik a levegőben a mindennapi omló korom. És bőmbölnék, ordítanak, sípolnak hajók, csónakok, gyárak. Erről embernek nincs fogalma, amíg nem látja. Ezer meg ezer hajó, be a végtelenségig. Egész nap telik el, míg behajózzuk a kikötőt. Világforgalom. Maga az élet kiált ránk belőle, világkereskedelmével. Én nem képzelek olyan megkövesült lelkű magyart, akit nem fog el a kétségbeesés, mikor erre a rettentő vízre száll, arra Amerika felé! Méreg annak a víznek minden csepje. Fertőz. Ezer betegség bujkál benne. A konzultus ügyvédje épen a halállal vívódott, nehéz tifusban. Sétabotját a tengerbe ejtve, mikor utána hajolt, valahogy ajkára loacsant az a bűnös víz.

Iszonyu darukkal egész vagonok tartalmát emelik át a partokról egyszerre, a hajóba. Egy sereg copfos kínai szaladgál mellette. Valahonnan a mélyből, tengeralatti szénraktárokból, sovány, kormos munkáscarok intgetnek fel a hajóra. Felismerik a piros-fehér-zöld lobogót s megtelik a szem könnyel. Előbb menj és nézd meg a hamburgi kikötőt, édes magyarom, azután hagyd itt a Magyar földet, — ha tudod!

Velenceszerű utcasorok, de nem kacag

rajta az olasz napsugár, hanem fekete a víz, a föld az ég, az emberek. Ha végig fut fölötté a hamburgi nap, még csak akkor látjuk, hogy a parton levő szökőkutakból is fekete eső hull!

A vizek színében benne van az üzleti élet lelke. Ott mennek az amerikai, afrikai oceánjárók. A Clevelandi kivándorlók. A hajók neve is beszél: Algír, Lisszabon, Gibraltár, Bycanc, London, Moskva, Antónia, Adelheid, Graf Walderse, Virginia, Goldenfeld, Kartagó, Bulgária, Nevjork, és a jó Isten tudja micsoda világrészekből való nevek. A kis osztrák-magyar sétahajók neve: Erna. Miért épen Erna? azon gondolkodom.

A rakodóparton bűzös, fojtó szagok kavarognak. Bűzös meleg. A nyers bőrök utalatos szagától néhányan rosszul lesznek. Rothadnak, ernyednek, száradnak, zörögnek oly nagy területen, hogy be se látjuk. Mint egy levágott erdő, úgy terülnek el a büszke, hatalmas mahagóni fák. Tovább a nyers pamutok árszák a fojtó nehéz szagot; amott pedig ezer szárnak illatozik a hordókba rakott hal. Lehetetlen azt elmondani mi minden várja sorát a rakodóparton.

Menjünk fel a Pennsylvánia hajóra. Utrakészen áll. 3000 kivándorlót visz 12

nap alatt megy át Nyujorkba. Mindenekelőtt elszedik a kivándorlók minden cökmökjait és viszik a fertőtlenítőbe. Aligha felismeri a gazdája, mikor onnan kikerül!

A legtöbb utazó ember látott már óceánjáró hajót. Ismeri, ha nem is látta, azt a fényt és pompát és kényelmet, mely az első osztályú utasokkal feledtetni akarja, hogy ott künn a tengeren a halál kergetőzik a habokkal. Itt közbe mondom azonban, hogy a Fekete tengeren leszálltam egyszer egy hajófenékbe, hol ezer patkány rohant szembe velem eszevesztetten. Megdöbbenő érzés volt. Ne az első osztályok szalonjait tessék megbámulni, hanem legalább is a III. IV. osztályok vigasztalan odúit. Az az dehogya is odú! Nagyon is nyílt helyiség; ott, Isten szabad ege alatt tanyáz 1400 IV. oszt. utas a fedélzeten, vagy a lennebb fekvő részeken, de ott is szabad helyen. Van ugyanis a hajónak egy része, ahol a fedélzetről a hajó fenekéig nyulik le egy négyszögű mélység, a melyen a gőzdaruk bedobják a hajórakományt. Ez a darú lejár minden emeletre s ott az annak megfelelő kis téren leszednek minden rakományt, mi arra az emeletre jár. Ezekon a tereken laknak a IV. oszt. utasok. Ott, ahol éjjel-nappal dörögnek a daruk, hullanak a má-

tünknek nagyon szeretett, jóságos védnöke Majláth Györgyné Ő Excellenciája. — Rövid ideig, alig másfél évig volt csak nőegyesületünknek védnöke, védőangyala. Fényt meletet hozott anyai nagy nemes szívvel közénk. Mélyen meghatott a védnökség elfogadása alkalmával hozzánk intézett felejtethetlen, szép levelével, s azzal az állandó, meleg érdeklődéssel, amellyel szakosztályaink lelkes, kezdő munkáját kísérte. — Nemes szíve megszünt dobogni vallásos fenkölt lelke elköltözött az örök hazába, ott van az Úr közelében, a kiválasztottak fényes seregében. S mi ugy érezzük, hogy védőangyalunk maradt ott is, hogy imádkozik értünk, örködik fölöttünk továbbra is. S ez a felemelő tudat enyhíti, elvesztése fölött érzett nagy bánatunkat. Legyen emléke áldott, nyugalma csöndes!

Sok küzdelmes, nehéz napot szerzett egyesületünknek az 1914 évi rendes közgyűlésünkön megindult alapszabály-, illetve háziszabályzati vita is.

Szerető, aggódó lélekkel vártuk a vita végét, vártuk háziszabályzatainknak belügyminiszteri megerősítését. A jó Isten meghalhatta imáinkat, azok szerencsésen visszaérkeztek hozzánk. Kísütött egyesületünk egén erre megint az egymást megértés, megbecsülés aranyos napsugara, felragyogott a béke szivárványa, amelyek melegénél és fényénél a régi munkás tagok szerető szívük melegével, munkás kezük erejével veszik körül megint a szent ügyet a kedves egyület. A régi lelkesedés, munkakedv helyreállott. Istenbe vetett erős hittel, bizalommal és szeretettel dolgozunk tovább. S a jó Isten szerető, segítő kezét éreztük a nehéz napokban, az Ő érte, a szép kath. ügyért fáradozóktól áldását nem vonja meg bizonyjal.

Egyesületünk ez évi munkáságára nagy hatással volt még a világháború rettenetes vihara is. Megrázta ez szeretett hazánkat; megrázta az egész Európát s erős, komoly fokozott munkára sarkal-

ta egyesületünket is. Oh, ilyen nagy nem volt még a magyar, ezer éves dicső múltjához mérten, oroszlátként küzd hazájáért a harctereken s állja bámulatos szivóssággal, hősiességgel a rettenetes vihart itthon!

A királyi szó harciadóként végigzugott az országban, s fegyverre, munkára szólította a nemzet minden polgárát. A férfiak legnagyobb része, színe-java a harctereken, mi nők itthon küzdünk e reánk kényszerített véres harcban a biztos győzelem hitével erejével.

„Édes hazánk hadereje — mondja Prohászka — nagy nehéz harcokat vív, s mint szürke acélfolyam hőmpolyög végig Európa harcterein. E folyam forrásai Magyarország városai, falvai, tanyái. Nincs család, melynek szentelt, békés öléből ne vetődnek egy-egy hullám e folyamba; nincs ház, melynek tűzhelyéről ne pattanna egy-egy izzó üszök a lelkesedés tüzevébe, a világégésbe. S mi itthon maradunk-e? Igenis, meg nem is; itthon maradtunk test szerint, de nem maradtunk itthon lélek szerint, lélek szerint mi is küzdünk, lelkesülünk, dolgozunk, imádkozunk. Az egész nemzet lelke, imája, aggodalma szeretete — no meg — keserve mondhatjuk talpon van, küzd, jót akar. Messze jár ugyan már az acélfolyam; de mi kísérjük mi is vele járunk; mert a lelkünk elment velük, s csak úgy alvajáron élünk itthon.”

S az itthonmaradtok, az alvajárok csodálatos, felséges munkájából, a háborús segélyakció minden részéből mi brassói kath. nőegyesületi tagok is kivettük, kivesszük részünket, s nem szününk meg ez irányban lelkesülni, dolgozni, amíg csak édes hazánknak szüksége van reánk.

Dicső hadseregünk hatalmas acélfolyamában küzd nőegyesületünk két lelkes férfi tagja is: nőegyesületünk ügyésze dr. Matheovits Ferencz, Szent Antal szakosztályunk gondnoka Buszek Béla. A jó Isten áldása kísérje nehéz utjukban, s hozza, adja visz-

za mielőbb őket egészségesen szerető családjuknak.

A szeptember 4-iki felejtethetlen lelkes gyűlésünkön szeretett jó igazgatónk indítványára három irányban indítottuk meg a munkát.

1. A harctéren küzdő katonáink, korházban szenvedő sebesülteink részére a helybeli Vörös Kereszt Egyesület e nemű munkájához csatlakozva: fehérműt, meleg ülsóruhát, hősapkát, lábszár és csuklódét, ágyneműt stb. varrtunk illetve kötöttünk, puha tollpárnákat tömtünk. Kezdetben heti két, később egy munkadélután és ott honnan a munka olyan lázasan, olyan szeretettel, hogy a vezetők minden erejük megfeszítésével tudták csak az előkészítés rendezés munkáját végezni. Meg is volt a szép, a fényes eredmény. Már az első hónap végén 2610 drb-t jutattunk a vezetőség útján a harctérre, illetve a helybeli kórházakba. Ez a szám azóta lassabb tempóban már, de folytonosan növekedett, ma a 3000-t már túlhaladta.

A párnához, párnatok, katonaszák, ing, lábravalóhoz szükséges anyagot legnagyobb részben a Vörös Kereszt-egylet adta, a többi a párnák töméséhez szükséges tollal együtt lelkes tagjaink s nőegyesületünk adománya, amely adományok hozzávetőleg minimális számmal az elkészítésükkel járó munkát nem is számítva 2000 K. értékre tehető.

Hogy mennyi jót tettünk ezzel, azt éreztük ugy-e valamennyien. A sok lelkes tagnak köszönetet mondanunk érte, lehetetlen katonáink hálás imáját meghallgatja az Ur bizonyjal, s munkás kezüket megáldja érdemük szerint.

2. Segélyakciónk második és harmadik része a harctéren küzdő szegény katonák itthonmaradt családjának gyámolítása, anyagi, erkölcsi segélyezése volt. November elsején megnyitottuk e célból Napközi Gyermekehelyünket, amelybe 2-6 év közötti 40 szegény katonagyermek vettünk

zsás vasak, a hatalmas fatörzsek, kövek, nyers bőrök s minden mit egy hajó, egyik világrészről a másikba szállit. Jólélkü ember az állatját se hajtán oda, a kutyáját is beszólitaná onnan a szélben, viharban. De az embernek azt mind ki kell állania. Ott van a rongyos, piszkos daróc szalmazsák. Azon is tud aludni, kit az Isten arra kárhoztatott, hogy ilyen sorshoz éljen. Ott vannak a figyelmeztető táblák. Felírva rá minden élő nyelven, hogy „Elveszett tárgyakért nem vállal felelőséget az igazgatóság”. Már hogy is vállalhatna ily helyen!

Ilyenförmá az élet a kikötőben. De Hamburgnak egy milliónál több lakója van. Menjünk, járjuk be az egész tengerparti várost. Most építik a földfeletti villamos vasutat odafele a levegőben. A földön és a föld alatt már van villamos közlekedés. Helgolandba akarok rándulni, de sajnos mégis elmarad. Lebeszélnek róla.

Fáradtak vagyunk. Ott a nyílt sétatéri padokon elaludtak a társaim. Én örzöm a fáradt turistákat. Az emberek mosolyogva néznek. Igazán nem tudom, hogy győzöm épen én az ébrenlétet.

Soha se láttam egy városban nagyobb ellentétet, mint épen Hamburgban. A legnagyobb nyomor és tülekedés, amott

pedig elképzelhetlen fény és előkelőség. Mintha csak Firenzében, vagy Velencében látnék, olyan előkelő, bájos, tiszta, remek képet nyújt a város tulsó fele, az Alster partja. Az az előkelő, hűvös tiszta fogad, amit Geniben érez az idegen. Órák hosszat mehetünk az Alster partján és a város szépsége egyre iokozódik. Bűbajos, fiantasztikus nyaralók, parkok, lugasok, szökőkutak, paloták. Én azt hiszem, ebben a városrészben csupa millimások laknak, annyi a fény és előkelőség. Mintha valamely mesét látnánk megelevenülvé. Szomorú fűz, nyírfa és hárs sétaterek az Alster parton, a vizen pedig száz és ezer könnyű, ringó, játszó fehérvitorlás. Ennél csak hattyú van több az Alster habjain.

Hamburgban nincsen művészet. Csak világkereskedelem és gazdagság. Mindössze néhány szobor díszíti. Igaz, hogy a Bismark köemléke óriási alkotmány. Maga a test 18 méter. Egy ujjá a kezén 99 cmtr. A Nikolaus templom gyönyörű. Az Elbe alatt alagút vezet át a tulsó partra. Hamburg táján 2-3 vonatvágány szalad, szakadatlamul rohannak a vonatok. Az automata cukorkákon térképrajzok vannak. Igen okosan. Népszerűsíti a földrajzot. A melegsívű költőnek, Heinek azonban csak a város végén, egy kis

koresma kapubejárata alatt adott helyet Németország. Hja! Nagy volt a költő büne! Dicsőiteni merté a franciákat verseiben.

Gyönyörű, felejtethetlen, bájos, szép részletek vannak az Alster mentén. Tündérszép kávéházak, függökertek, szinte a habok tetején. Itt találkozik a világvárosok előkelősége és a kikötővárosok sajátos szabad hangulata.

Hamburg közelében van a híres Hagenbeck. Vagyis az a telep, hol a világ minden állatsereglete számára nevelik az állatokat. Állatnevelő intézet. Ha egy kretchen felfordul valamelyik rab, Hagenbeckből rendelnek mást a helyébe. El lehet képzelni, mekkora területen fekszik ez a „nevelőintézet” mikor száz és száz darab van egy-egy állattíjból. Hatalmas területeken szabadon sétálnak, játszanak, ordítanak, rohannak és minden állattíj területe, az állat életviszonyainak és szokásainak megfelelően építve. Az oroszlanok úgy ugrálnak szikláról sziklára, hogy egy kicsit gyorsabban kezd verni a néző szíve, arra gondolván, hátha . . . !

Hagenbeck egyik igen szép nevezetessége, hogy ugyancsak szokásainak és természetrajzuknak megfelelő keretben, havasokon, sziklákon elhelyezve

fel vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül. A menhely céljaira az egyházközség szíves készséggel engedte át a róm. kath. elemi fiúiskola tágas rajztermét, a város ingyen világítást és fűtést adott, amiért e helyen is mindkét részre hálás köszönetet mondunk.

A Gyermekekmenhelyet három heti megszokással (kanyaró járvány) hat hónapig tartotta fenn az egyesület abban a nehéz, hideg, téli hat hónapban, amikor a szegény támasz nélkül maradt családnak a megélhetése, a gyermekek gondozása, ellátása a legnehezebb.

Hogy mit tett az otthon ez alatt a hat hónap alatt, azt nehéz egy ilyen évi jelentés keretében mind elmondani. érdeme szerint méltatni. Aki látta ősszel oda a gyöngén táplált és gondozott gyermekereget sápadtan, szólanul, féltéken belépni, s aztán onnan április végén életvidáman, kigömbölyödött, piros pozsgás arccal, rendesen, tisztán öltözve, megnöve megerősödve távozni, az lehetetlen hogy a meghatottság könnyét ne érezte volna szemében, lehetetlen, hogy a legnagyobb elismeréssel ne adózott volna azoknak a jó lelkűeknek, akik hat hónapon át igazi édes anyai gondnal, szeretettel vették körül ezeket a szegény, kedves gyermekeket. S itt elsősorban két választmányi tagunkat kell említenem: Friedmann Frigyesné és Tárnok Ferencné. Tárnokné a foglalkoztatás, nevelés nagy és fárasztó munkáját végezte páratlan lelkesedéssel, hozzáértéssel. A jó Friedmann néni pedig az élelmezés, főzés nagy gondját vállalta el, s végezte a nála megszokott lelkiismeretességgel, szeretettel. Hogy izletes meleg tápláló étel került a kicsikék asztalára mindennap, s hogy ebben a drága, háborus világban mégis aránylag kevésbe került a nőegyesületnek a menhely fenntartása, az a sok kedves adakozón kívül az ő elévülhetetlen érdeme. A gyermekekmenhely hat hónapja összes kiadása

1419.32 K volt, ebből a befolyt adományokra esik 620.86 K, s így a nőegyesületnek 798.46 K-jába került ez a szép, nemes szociális intézmény.

(Folytatjuk.)

Apró háborus jegyzetek.

Katonáink rendíthetetlen vitézségéről már sokat írtak; hogy milyen ötletesek, hogy milyen harci furfangokat találnak ki, bizonyítja az alábbi ügyes eset: A lövészárokból bakáink „hurra” kiáltással ordítottak a muszkák felé, azok felüttöttek tejkiket, mire a miénk mind lelőtték.

Egy huszárt körülfogott 60 kozák, a gyűrű mind közelebb ért. Neki tenni kellett, mert élve nem akarta megadni magát. Kétszer is neki vágott a kozák hordának, hogy a jelentést továbbítsa, de nem sikerült áttörni a gyűrűt. Visszalovagolt s villámgyorsan vágatott más irányba, két ügyes vágással leterített két lándzsás kozákot, menekülésben a kozákok golyószóró karabélyukkal kísérték. Golyó csak lovát érte. Halálsápadtan érkezett táborába. Társai örömkialtása és tisztjének kiüntetése várta.

Kórházunkban orosz sebesültek is voltak. Tudjuk, hogy a huszár és kozák oly ellenségek, mint a tűz és víz. Az oroszoknak lábuk-karjuk összetörve, kifordítva voltak. Rettenetes fájdalmakat szenvedtek.

Hogy milyen hatalmas földi urat képzelnek a cárban, az ő alattvalói, bizonyítja a következő eset: Állunk megbódított területen, a mi hadvezetőségünk megengette a szegény orosz- és lengyel népnek, hogy ingyen tüzfűt vihetnek haza; de azok nem mertek hozzá nyulni, azt mondván: „Nem szabad, mert a fa a cáré.”

mutatja be azokat az őskori állatokat, melyek ma már tudósok fantáziájában és gyermekmesékben élnek téli estéken.

Ugyancsak Hagenbeckben találjuk a lapp falut. Mivel ezt a maga valóságában láttam ott fenn északon: nem vesztegetem az időt a nézésével. Inkább megyek az indián faluba és megbámulom esodálatos hímzéseiket, házi foglalkozásaikat, gyékény és pálmaházaikat, tetovált testüket, ahogy jönnek mennek.

Térjünk vissza Hamburgba néhány percre; nézzünk be a Szt. Paul városrészbe. Véletlenül kerültem oda a bűnös városba, csak nagy sétáközben; csak akkor láttam hol vagyok. Előttem állt a tengerpartok bűnös villája, hol ezer meg ezer tengertjáró matróz, a szárazföldre érve keresi az asszonyt. És az asszony ott áll a nyílt utcán. Mindenki ki van állva a maga szobája ajtójába. Száz meg száz nő sorban, utcáról utcára szakadatlan láncokban, míg a szem ellát. Alacsony, egyforma földszintes kis házak, mint a kártyavár. Fügöny az ajtója. Az elibe áll ki a ház lakója. Némelyiken egyetlen ruhadarab, a másik modern és divatos, milyen csak a bűn lánnya lehet. Irtózatossá, kiabálás, visítás, kacagás, sírás, káromkodás hallik. Hála Istennek egy szavukat sem értem. Talán itt vettem életem-

ben először hasznát annak, hogy idegen nyelvet nem tudok. De az a hang, örökre megmarad a lelkemben és az a kép, hogy mi a nő, mikor lemond a becsületről.

Az utcákon ezer meg ezer férfi járt, azt hiszem sok volt közöttük a titkos rendőr. Istenem, hiszen itt a bűn lakik. Talán maga a rendőr is félt volna ott a feltűnő és kirívó ruhájában sétálni.

Nő természetesen nem jár ebben a városrészben, csak aki ott lakik. Én se mertem volna talán elmenni, mert csak a véletlen séta vitt oda, tengerparti kóborlás közben. Azt hiszem, ha komoly, derék két kiséroimet mellettem nem látnák: esztelen dühükben rárohannak a bűn leányai az egyetlen nőre, ki utcáikon elmerésztelt sétálni. Fenyegető volt a hangulat.

Láttam Párisban hasonló városrészt, ahol könnyű bohémiával, szinte bájos könnyelműséggel és merészséggel folyik az utcán a becsület vásár. Hanem, ami Hamburgban a tengerparti negyedben folyik, az felülmúlja azok képzeletét is, akik jobban ismerik az életet.

Ha Hamburgra gondolok, annyiféle érzés kergetőzik a lelkemben, hogy nem tudom megállapítani, ez a rengeteg város a milliók városa-e, vagy a verejtékező munkáé, vagy a bűné.

A mi szép országunk nagy Alföldjén, ahol a kristálytisza patakokcskák nem játsák tündéries játékokat a tündöklő fénysugárral, ahol nem csobog a simára esiszott köveken a vízeseppek szivárvány színeiben ragyogó fodrai, ahol a fenyegek illata nem bódít; ott van az aranytermő kincsünk nagy oceánja, melyhez hasonló nincs több a föld kerekén. Ott láttam a haretérről visszajövet, rég nem evett finom buzakenyeret, hogy amikor mohón beleharaptam, majd megfulladtam.

Ha sok vér foly is hazánkért — méltán — mert meg kell védjük hegyes — völgyes határunkat, e kincset érő, bőtermő Kanaánt.

Búcsúszó.

Talpon van a falú
Apraja és nagyjia,
Előtt a legények
Indulási napja. —

Be kell vonulniok
Szólítja a haza,
Nem arathatnak ők
Kalászt idehaza.

Búcsuzik mindenki,
Könyvár hull szaporán
Áldást osztó szülők
Fóhászai után. —

Testvér, rokon, szomszéd
Mind őket siratja, —
Falú cigánya is
Őket búcsúztatja.

Csak egy ifjú lép ki
Egyedül a házból, —
Csak öneki nem jut

Szülők áldásából . . .
Egymás után vitte
Őket halál karja. —
Szerető szívüket
Friss sírhant takarja.

A kicsi kapuban

Felzokog a legény —
Nines kit átöleljen,
Nines több ilyen szegény . . .
Átkarolja sírva
A kapu félfáját
És esókkal végezi,
Búcsuzó siralmát.

M i r y a m.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A főpásztor Melzer Károly szentágotai plebánost, alesperessé nevezte ki.

— **Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat választmányára** f. é. június hó 7-én, hétfőn délután 5 órakor a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium tanácstermében gyűlést fog tartani, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja a társulat elnöke.

— **Az országos Központi Oltáregylet** június 3—6.-ig eucharistikus Triduumot tart az Örökimádás templomban. Ugyanakkor kiállítás, mely mindennap nyitva áll 10-től este 5-ig. Alamizsnát a szegény templomok javára hálával fogad a rendezőség.

— **Vizsgák az elemi iskolánkban** hétfőn, kedden és szerdán folytak le. Balázs Ferenc kanonok-plebános elnöke és az érdeklődő szülők és a tanügy barátai élénk érdeklődése mellett. Az idén évről évre ünnepély nem volt, hanem vizsgák után minden osztály kikapta bizonyítványát.

— **Jolánpark** (Polgármesterünk feleségéről elnevezve) folyton kiemelkedik és szépül. Rózsafák díszelnek és két Múza zöldül a parkban.

— **Mint halljuk** a Szentszív ájtatóságot a barátok templomában is megtartják naponta este 7 órakor.

— **Zárdánk vizsgáiról.** Tudósítónk következőleg számol be: Micsoda rend, fegyelem, micsoda precíz feleletek és micsoda öntudatos bátorság a felelők szemében és micsoda őszinte ájtatosság az imában! Nem hiába mondta egyik vidéki szülő a vizsgák után: „Hálát adok az Istennek, hogy gyermekemet ide adtam a zárdába; itt nem csak tanítanak, hanem nevelnek is”. — A kézimunkák szépségéről és hasznosságáról pedig írni nem is lehet, azt élvezni kellett. A jó Isten áldása legyen a zárdán, mely nemcsak nevelőintézet ez évben, hanem elsorangú kórház is.

— **Bérmálás lesz** a székesegyházban holnap vasárnap 8-órától kezdődőleg. A főpásztor e bérmálást főleg a sebesültekre való tekintetből tartja.

— **Urnapi körmenet** verőfényes időben folyt le városunkban. Hiányzott az ünnepségből a katonai zenekar; a harctérre távozott. Sátorok a régi helyeken, sok nép, katonaság, polgári hatóságok; oltáregylet zászló alatt, a gymn. ifjúság szintén zászlójával vett részt e szép ünnepségen. A szt. misét és a körmenetet a főpásztor tartotta, a rövid, de hatásos prédikációt Balázs kanonok mondotta. Resch karnagy énekkara nagyban emelte az áhitatot, kár, hogy a körmeneten is nem szerepelt.

— **A novéna ájtatóság** urnapján este 7-kor kezdődött; naponta fényes segédlettel a főpásztor tartja. A bevezető beszédet német nyelven dr. Vécsey Aurél tartotta; pénteken Rass Károly tanár és ma szombaton Soóthy Gyula kanonok prédikáltak.

— **Ötvenéves tanítónői jubileum.** Mult hó 23-án tartotta meg a szászrégeni róm. kat. leányiskola Schrimanek Katalin tanítónő 50 éves működésének jubileumát, mely alkalomból Ő felsége kiválóan érdemes munkáját a Ferenc József rend szolgálati arany érdemkeresztjével tüntette ki. Oly ritka alkalom, hogy valaki pályáján félszázadon át működhessek és ritka, különösen az idegzetet és szervezetet fölülte igénybevevő tanítói pályán és leg-ritkább épen női tanerőknél, hogy az országban alig ültek még hasonló jubileumot. A kedves és családias ünnepségen igen sokan jelentek meg, nagymamák, mamák és gyermekek, mindnyájan az ünnepeltnek Hálás tanítványai. Egész generációk tisztelik mesterüket Schrimanek Katalinban, aki 50 szolgálati évet megszakítás nélkül, kezdettől fogva Szászrégenben töltötte.

Az ünnepélyre bejelentette megjelenését a vármegye kir. tanfelügyelője is, és Marosvásárhelyről, meg a környékről számosan, akik azonban a váratlanul épen akkor keletkezett vasúti közlekedések

zavara miatt kénytelenek voltak elmaradni. Az ünnepélyt Márton Andor iskolaszéki elnök és igazgató nyitotta meg, rámutatván az ünnepelés okára, mely Őfelsége az Uralkodónál is méltányoló elismerésre talált a díszes kitüntetés által. Medgyesy Teréz tanítónő a tantestület nevében, Kupinesay Klárka áll. tanítónő a volt növendékek nevében igen kedves és mély gondolatokkal tele beszédében üdvözölte a jubiléumot. Csupa szív és csupa szeretet volt minden szó, mely ajkaikról elhangzott. Szűcs N. az iskola növendékei nevében mondott kedves üdvözlőt. A programm többi pontját az iskola növendékeinek és volt növendékeinek ének-kara töltötte ki, elismerést szerezvén az öreg tanítónő lelkes utódjának. Csató Elza új tanítónőnek.

A programm utolsó pontja képen a növendékek előadtak egy Csató Elza tanítónő által ez alkalomra szerzett kis virágjátékot. Maguk az apró angyalarcú gyermekek is mélyen átéreztek precízül betanult énekes szerepecskéiket, melynek előadását a nagyszámú közönség mély meghatottságban hangos zokogással kísérte.

Az iskolaszék elnökének zárószavai után az elismeréssel és halálal elvelt közönség szétoszlott. Ötvenéves működésének színhelyéről utolsónak távozott az ünnepelt tanítónő. Fél század előtt jött oda először ifjú erejének könnyedségével, és munkóra támaszkodva távozott.

Isten áldja, Isten éltesse! ezt susógia utána minden szív. — Ez legyen legszebb jutalma.

— **Vízet tartsanak készenlétben.** Gyulafehérvár város tanácsa felhívja a háztulajdonosokat, hogy udvaraikban állandóan megfelelő vizet tartsanak továbbá az emeletes házak tulajdonosai ezen kívül megfelelő mennyiségű s a ház tetejére felakasztott létrákat is, hogy esetleges tüzeset alkalmával azok felhasználhatók legyenek.

— **Követelésre méltó példáját** adta a jelenlegi rettenetes világháború borzalmai enyhíteni kívánó nemes szívének Dumitreán Livius maroszentimrei g. k. lelkész. Ugyanis helybéli ápolónők közül dr. Kautitzné és Hirling Lajosné úrnők, valamint Bozsó Ilonka kisasszony elhatározták, hogy a közelfekvő községekben sebesült katonáink részére tojást, lisztet s egyéb élelmiszereket, esetleg pénzt is gyűjtenek, hogy a pünkösdi ünnepeken megsebesült harcosainknak kalácsot és kávé tartsanak. Dumitreán lelkész a legnagyobb készséggel házról-házra kísérte a gyűjtő hölgyeket s a legszegényebb család sem bocsájtotta el őket üres kézzel. A gyűjtés eredménye: 229 tojás, 2 drb. kenyér, 5 ko. szalonna, 2 véka buza liszt és 19 kor. 70 fill. készpénz. Isten fizesse meg!

— **Könyörgő körmenet Budapesten.** Gyönyörű verőfényes reggel. A főváros lakossága megindul, hogy egybe forrassa szívet-lelkét és fegyvereinknek dicsőséges győzelmet, mindnyájunknak ez édes hazában pedig békét és áldást esdekellen a seregek Urától, Istentől.

Főnséges, megragadó látvány. Fehérbe, aranyba, lilába öltözött papság, fényes sujtású, csillogó kardú, megszámlálhatatlan sokaságú katonaság; délceg, feszesen lépkedő huszárok, megrokkant, csonka

lábú, félkarú, a küzdelemből megért hősök; ezer és ezer nő és gyermek egymás mellett ünnepélyes komolysággal lépkedve.

Amerre a menet elhaladt mindenütt drapériákkal, virágokkal, zászlókkal díszítették a házak falait és ablakait. Valóságos diadalmenet. Az ezeréves katolicizmus diadalmenete, azé a katolicizmusé, amelyet üldöznek mindenfelé, gyaláznak és rágalmaznak, diadalmenete annak a katolicizmusnak, amely ellenségei áskálódása közepette is fölemelt fővel jár és hirdeti megváltó, az ember egész mivoltát átalakítani kívánó igéit, mert megvan győződve Krisztus szavainak igazságáról. . . et portae inferi non praevalent adversus eam — és a pokol hatalmasságai nem törnek meg téged soha. . . Éreztük, hogy a katolicizmus gyakorolja a szívek fölötti legnagyobb hatalmát. Erőset és gyengét, urat és szolgát, férfit és nőt egyaránt magához vonz azzal a csodálatos erővel, amelyet az isteni Mester ottlott beléje, míg a földön jár.

A szent István templomban virágerdő, gyertya és villanyfényben úszik minden. Magyarország első papja megkezdi a szt. mise áldozatot. Evangéliumkor a szószék-re lép Prohászka püspök. Nincs rajta dísz, nincs fején arannyal és drágakövekkel díszített süveg, nincs kezében pásztorbot, csak a lelkében vannak értékek, csak a szívében vannak tiszta arany és gyémánt szemek. Szól láng szavaival, gesztusai elragadnak, szeméből tűz lövel ki, szól a harcban álló nemzethez. — Peccavimus, vétkezünk Uram, mea culpa . . . mea maxima culpa, elismerjük Uram, de ime alázattal kérünk, bocsás meg nekünk, fordítsd el haragod orosztár és adj békét, békét Te Hatalmas, Te Főnséges . . .

A menet visszamegy a belvárosi templomba. Négy katona vízi szent István áldástosztó jobbkezét. A zenekar játszik, az ajkak csendes imát mondanak s énekelnek.

Békét adj Uram, nyugalmat, csendet. Könny és fájdalom, árvák zokogása, özvegyek panaszkodása, megszakadt szívek mindenfelé. . . Tekints ránk, Istenünk és engesztelődjél meg és virraszd fel e sokat szenvedett áldott hazánkra a békének hajnalát, azért sírt, ezért könyörgött ma az ország szívében a nemzet a hívő, imádkozó, bizó magyar nemzet.

Budapest, 1915. május 30. Cs.

— **Az Országos Hadsegélyző Bizottság** jelvényosztálya (Budapest. Képviselőház) az eléje tűzött céloknak mindaddig teljes mértékben megfeleltethet, mert a magyar közönség hazafias lelkesedéssel vásárolta a hivatalos jelvények közül legelsőnek megjelent Szövetségi Hűségjelvényt, amely külsőleg is szimbolizálja a két szövetséges nemzet együttérzését.

De a háború okozta sebek gyógyítása még óriási munkát és föteleztséget hárít ugy Bizottságunkra, mint hazafias közönségünkre is.

Nem szabad megállanunk megkezdett uton! Nagy idők nagy eseményei közepette sem szabad megfélekednünk arról a nemes célról, melyet Bizottságunk a Szövetségi Hűség jelvényével maga elé tűzött.

E jelvények milliós forgalma után arra határoztuk el magunkat, hogy ugyan ily

formában gyűrűket hozunk forgalomba, melyeken gyönyörű kivitelben a két szövetséges uralkodó dombornyomású arcképét zománcozva a szövetséges színek veszik körül.

E gyűrűk örök emlékei maradnak a most élő népek csatáinak és aki e gyűrűt beszerzi magának, nem csak egy szép emlékek lesz gazdagabb, de az a tudat tölteti el lelkét, hogy hozzájárult a hadbavonultak családjainak és mindazon jótékony célu alapok segélyezéséhez, melyek az Országos Hadsegélyző Bizottság körébe tartoznak.

A Szövetségi Hűség gyűrűket kétféle kivitelben bocsájtjuk forgalomba: Szinezüstből bármely nagyságban K. 3. Ezüstözött féméből bármely nagyságban K. 2.

— **Hősihalál.** Vettük e gyász jelentést: Fájdalommal, de a vallásos léleknek ama meggyőződésével, mely a sötétségre fényvel, a feldult világra egy szebb szellemi, isteni világ vágyával s hitével válaszol, tudatjuk, hogy drága öcsénk Zsigmond Béla Gyula türkösi róm. kath. kántor-tanító, 22. honvéd gy.-ezredbeli hadapród 1915. május 17-én reggel 6 órakor, a galíciai Lisowicen élete 23-ik évében, mikor a legnagyobb golyózáporban rohamra készíti elő szakaszát, ellenséges golyótól homlokán találva hősi halál halt. Két napi szakadatlan harc miatt csak 19-én este az Oroszoktól visszafoglalt falu temploma mellett helyezhették bajtársai örök nyugalomra. Lelkéért a szent mise 1915. június hó 2-án reggel 8 órakor lesz a plebániá templomban. Brassó, 1915. május 21. Zsigmond György, Hamar Endréné sz. Zsigmond Anna testvérei és családjai.

— **Levél az olasz királyhoz.** Mint történelmi bizonyítékot közöljük az alábbi levelet. A mostani olasz király nagyatyja az olasz királyi koronarend nagykeresztjével tüntette ki gróf Zichy Józsefet, aki akkor fiúmei kormányzó volt. A jelenleg Pozsonyban élő öreg főúr a legutóbbi idők eseményei folytán becsomagolta a rendjelet és az amerikai nagykövetség útján visszaküldte III. Viktor Emánuel királynak olasz nyelvű levél kíséretében, amelynek kemény szavai így hangzanak magyar fordításban: — Felséges Ur! Negyvenkét éve, hogy Felségednek Istenben boldogult nagyatyja nekem az olasz királyi koronarend nagykeresztjét adományozta; majdnem egy fél századon át viseltem becsülettel kegyességének e jelét. Gondosan őrzött ereklye volt ez számomra, ki zsenge ifjúságom óta testtel-lelékkel vonzódtam az olasz nemzethez. Annak idején mint fiúmei kormányzó mindenkor főtörökvésem volt, hogy olasz anyanyelvű magyar polgártársaim jogait és érdekeit sikeresen képviseljem és előmozdítsam. Őszinte barátság szálai fűztek kiváló olasz államférfiakhoz, csak Visconti Venostát, Robilant Minghetit, Sellát, Cortit említem. Milanót, hol gyermekéveim egy részét töltöttem, szinte második hazámnak tekintetem; az a bámulat, melylyel az olasz géniust csodáltam, nem volt kisebb annál az őszinte szeretettel, melylyel népe iránt viseltem. Most azonban vérző szívvel azt kell tapasztalnom, hogy az olasz nép egy jelentős része tévútra vezetve, ígéretek, vesztegetések, hazudozások és igazságok által, melyek oly banda részéről nyilvánulnak, mely királygyilkosokkal, népelnyomokkal, lelkiismeretlen kalmárokkal, és moszkovita barbárokkal

szövetkeznek — hazámnak háborút üzen, eddigi hű szövetségeseinek a megtámadja középkori brávó módjára, vagy mint Luccheni imádott királynéknak, vagy mint amaz orgyilkos Felségednek dicső édes atyját; annak ellenére, hogy kormányunk a legmeszebb menő ajánlatot tette egy állandó jellegű zavartalan béke érdekében. A történelem még soha sem mutatott fel becstele- nebb, aljasabb eljárást, mely minden tisztességesen gondolkozó ember keblét méltó felháborodással és megvetéssel kell, hogy eltöltse. Ilyen körülmények közt, Felséged természetnek fogja találni, hogy a fentvezett rendjel jelvényeit viselni már nem kívánom s hogy azokat ezennel Felséged rendelkezésére bocsátom. Fogadja egyébiránt Felséged mely sajnálatom kifejezését, melylyel maradok Felséged aláztos szolgája gróf Zichy József s. k. ő császári és apostoli királyi felsége valóságos belső titkos tanácsosa s volt magyar királyi minisztere.

NEVELŐNŐ, elemi és polgári iskolai tanításra ajánlkozik.. Német nyelvet alaposan tanítja. Házikisasszonyi, vagy hasonló intelligens állást is elfogad.

Cím: Tóth Jólán Geredkeresztur Torda-Aranysmegye.

Emlékeim.

(Janusra.)

Mikor a szellemi munkában elfáradott ember lankadt idegzetét igazán pihentetni óhajtja, nem a nagyvetű fürdőhelyek zür-zavarába siet elvegyülni, hanem hegyek közé elrejtett esendes kis tanyába menekül, hová nem visz magával semmit a lelket gyötrő munkából, melylyel hivatásának kötelezettségei terhelik.

Ott a esendes magányban, a szép természet ölen, minél távolabb van a világ zajától, annál közelebb simulnak lelkéhez életének legszebb emlékei.

Az én lelkem vetítő vásznára is felvonnak a régebben s a közelmúlt emlékei. Látom a fejedelmi Dunát bölcsésjétől kezdve, mint örököndek partjain büszke várak, melyeknek évszázados történeti multjáról suttognak mesét méltóság lassúsággal tova futó habjai és fájó szívvel intek búcsút a hazánk földén, — talán a honi könnytől nagyra nőtt folyamának, mikor ezüstszínű hullámain a tengerbe elmerülni látom. Lelkem szárnyai fölvisznek a tiroli Alpok magaslatára, hol a parányi ember mintegy közelebb érzi magát az alkotó Istenhez, kinek, hatalmát, fölségét hirdetik és visszhangozzák jégmezői és örök zöld hegyei. És megyek tovább, híres városok kőóriásai közé; megállok a mindenség Urának szent csarnokaiban a hatalmas holtívek alatt. E templomok az építésnek, a művészetnek csodás remekéi, az embert az isteni méltóság és szentség hatása veszi körül; térdre omlik: Imádkozik. — Mind ezek távolabbi emlékek; ma, mikor azt mondom, hogy itt a természet templomában, ahol Isten lelke lakik a legkisebb fűszálban, az egyszerű, kicsi falusi kápolnában, ahol kérges kezek kulcsolódnak össze az ég áldásának lekönnyörgéséért, ahol orgona helyett a madársereg kórusa zenget a legszebb himnuszokat s az illatos tömjén-füstöt a mezei virágok balzsamos lehelete pótolja, itt emelkedik fel igazán Istenhez az embernek lelke.

Majd a múzeumok óriás termeit járom; szemlélem a képtárak mesterműveit, ott látom megőrkítve a világra szóló eseményeket, a nemzetek nagy hőseit, a vallás, tudomány és művészet kiváló egyéniségeit. Keresem a legvonzóbb, a legideálisabb, a legmagasabb tökéletességű eszmények fonságos alakját, a sok között, kit a művészek képeiken megőrkítették. Megtalálom, de nem a híres múzeumok és képtárak sokaságában, hanem egy erdélyi segédlelkésznek barátságos szobája falán.

A kép az Úr Jézust majdnem természetes nagyságban ábrázolja felhővel beárnyékolta földgömbön állva leengedett kitért kezeiből sugárkékék áradnak; isteni arcáról mondhatlan fenség és túlaradó szeretet ömlik alá; szemének vonzó, részítvevő szelid tekintete nyugalmat, békét, enyhülést teremt a szemlélő lelkében. És a töviskoszorúval átfont szent Szívet minél tovább figyeljük, annál több új gondolatot ébreszt. A gondoson kidolgozott erceské, a sebhely, mintha növekedne előttünk, mintegy meggyőzve bennünket arról, hogy nem csak mi, de sokan, sőt az egész emberiség biztos menhelyet talál abban. A fehér ruha fölött bíbor köpeny fűdi az Údvözítőt alakját. A ruházatnak minden ráncá könnyedén omló, finom és lágy, szinte átérezzük azon a testnek gyöngéd mozgását, hajlékonyságát s mintha minden lélekzet vételnél a mellkas emelkedését is észrevennők.

Olyan ez a kép, hogy szemléletének hatása alatt lehetetlen másra gondolni, mint a boldogságot, lelkibékét, örökszeretetet biztosító Údvözítő kegyelmének kincseire. Jól mondja a képnél kiválóan búgó tulajdonosa: „minden pillantás egy új gondolatot ad;” mintha azok a szabályos, kedves mosolylyal környékezett néma ajkak megnyílnának, hogy mindenkit oda hívnának megpihenni szent Szívének mély sebébe. S a hívó lélek e szavak minden hangja nélkül hallani véli a legédesebben esengő hangokat, a búzditást: Fel a szívekkel! Igen fel, oda egészen közel lángoló szívéhez, hogy szeretete átesapjor szívünkbe.

Akiről régen kellett volna szólnom, emlékezzünk meg a képnél festőjéről, hiszen megérdemli, mert olyan remek művet alkotott, mely idővel, ha valamelyik templomnak oltára fölé kerül, nemcsak áhítható fogja emelni a jámbor híveknek, hanem műértékű kincse lesz az egyháznak. A képet Schöffmann Mária wieni festő művész nő esetje teremtette meg a vásznon. Hogy milyen lelkű és szellemű a Mester nő, azt alkotása minden szó nélkül jobban megmagyarázza.

Ilyen munkát végezni, csak az képes, ki bele tud hatolni az isteni gondolatokba, megérti a vallásnak titokzatos természet-főlötti életét.

Akit útja Erdélybe vezet, hogy az Istenadta természeti ritkaságokban gyönyörködjék, ne kerülje el az ősrégi legenda Torda városát sem, fáradjon el a rómkath. plebániára, a jó itdő, káplán úr szívesen vezeti be szobáiba, hol az ajtón ki van írva: „kéretik nem dohányozni.”

Engedje át lelkét minden szemlélő azon érzéseknek, melyek lelkét a pillanat hatása alatt elárasztják és kövesse a nyert benyomások sugallatát. Akik pedig templom

részére, vagy magánlakásukba kívánják megfestetni az Úr Jézus szent Szívének képét, forduljanak bizalommal a nevezett mesternőhöz. Lakik: Wien, VII. Siebensterngasse 29. Bizonyára a legnagyobb megelégedéssel és igazi lelkigyönyörrel telhet el annak szíve, ki e művészno kezeiből vallhat tulajdonának egy-egy képet.

Részemről legszebb emlékeim közé fog mindenkor tartozni a visszaemlékezés ennek a képnek szemlélésére, amely elé gyakran száll lelkem a képzelet szárnyain, hogy felüdülést nyerjen az élet viharában.

Miryam.

IRODALOM.

Havi Közlöny májusi száma változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Egyik cikke sincs tisztán a theoria szolgáltatásban, mégis valamennyi magas tudományos nivón áll. Vezetőhelyen Fiedler István Korszerű egyesület címen a papi Eucharisztiaársulatról értekeznek. A sok kitűnő cikk közül kiemeljük a lap szerkesztőjének Dr. Czapik Gyulának nagy ismeretkőre valló liturgikus értekezését Urnapjáról, Járosy Dezső a szentbeszédnek énekéről, Dr. Sipos István az apácák gyóntatásáról, Dr. Hász István a szónoki meggyőződéséről irtak nagyobb cikkeket. A papságnak nagy szolgálatot tesz a Gyakorlati esetek rovata, melyben a lelkipásztorkodásban fölmerülő bonyolult ügyek szakszertű megbeszélésben részesülnek. Hasonlóan praktikus a hadikölesőknek a templompénztárak számadásába való beállításáról irt utasítás is. Az Öreg plebános levelei zamatos nyelven érdekes dolgokat hoznak. A lap szerkesztője és kiadóhivatalának címe: Temesvár, Szeminárium.

Beküldött füzetek: Jelentés a brassói Kath. Nőegylet 1914. évi működéséről. Ebből megtudjuk, hogy jun. 1. 2. 3. napján Schlachta Margit nővér konferenciákat tartott a Kath. nőmozgalom aktuális kérdéseiről. Szekula Katinkának tartalmas és érdekes jelentését lapunk más helyén közöljük.

A Regnum Marianum Kongregációi 1915. május. Kedves kis füzet, csupa életet lehel, mint a Regnum kongreganistái. Jelentéséből hozunk részletet lapunk első helyén. A szülőkhöz szóló felhívást a hírek között hozzuk Főpásztorunknak titulusa a jeletések során: Püspök Atyánk. Ebből megtudjuk, ki a Regnum leghatalmasabb támasza.

Szerkesztői üzenetek.

— **Budapest.** Nagyra becsüljük büzgőségát — de sajnálattal értesítjük, hogy beküldött golgozatai: „Nehány-sor: Vigasztaló szavak; A plebános és a szocialista vezér; Előszó” — nem ütnek meg a mértéket.

— **Ch.** A pénteken küldött dolgok mindig lekésnek a szombati számról. Üdvözlettel.

— **Vidéki.** A szent Szív ájtatosságához kitűnő gondolatokat talál a Boromeusban.

— **Ujbánya.** Minden jó akaratunk mellett sem vált be. Inkább prózát kérünk. Ez irányban nagyon szívesen látjuk.

Pályázati hirdetés.

Szentkatolna (Háromszékmegye) róm. kath. egyházközségben a **kántortanítói** állás, nyugdíjaztatás folytán megüresedvén, arra pályázat hirdettetik.

Javadalmazása: Az egyházközségtől kepe és földbirtok címen 851 kor. Kiegészítés államsegély útján az 1913-ik évi törvény szerint. Lakás: 3 szoba, kamra, nyári konyha, megfelelő gazdasági épületekkel. Törvényes kertilletmény.

Kötelessége: A kijelölendő vegyes osztályok vezetése és az összes kántori teendők végzése. Pályázati határidő jún. 29. Kérvények a plebánia-hivatalhoz küldendők.

Az iskolaszék.

Pályázati hirdetés.

Hatolyka (Háromszékmegye) róm. kat. egyházközségben a **kántortanítói állás** nyugdíjaztatás folytán megüresedvén, arra pályázat hirdettetik.

Javadalmazása: az egyházközségtől, különböző címen 546 kor. Kiegészítés államsegély útján, az 1913. évi törvény szerint. Lakás: 3 szoba, kamra, nyári konyha, megfelelő gazdasági épületekkel. Törvényes kertilletmény.

Kötelessége: az osztatlan VI osztályos népiskola önálló vezetése, az összes kántori teendők végzése.

Pályázati határidő június 29. Kérvények a plebánia címére Szentkatolnára küldendők.

Az iskolaszék.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. **GYÁR:**
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árral történik

Miseruhák javítása elvállaltatik. **Költségajánlat díjmentes.**

Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításban arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla

oltárépítő
PECS, Tábor-utca 4. sz.

Géperőre berendezett műintézetében olcsón készít bemutatott rajzok szerint oltárt, szószéket, padokat stb. Szállít teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PECS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** casulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR VÖRÖSKÖNYV.

A monarchia háborus dokumentumait, az ellenséges és semleges államokkal folytatott tárgyalásokat, bizalmas követi jelentéseket, a hirhadt szerb dossier-t és a háboru előzményeire vonatkozó egyéb okmányokat tartalmazza.

Ára 1 Korona.

Bérmentve postán 1 Kor. 20 fill.

SVEN HEDIN: EGY HARCBAŒ ÁLLÓ NEMZET.

En a könyv legmegkapóbb leírása a németiség háborujának. Sven Hedin hónapokig élt a német harcterekben, szívesen látott vendége volt a német oszárának, látta, hogy organizáltak a stratégiai mozdulatokat, s ott lehetett a hősi rohamoknál.

Katalmas szenzáció ez a könyv, mert az egész világ számára először tárja fel a osodálatos Németországot a történelem legnagyobb háborujának kőnapjai alatt. A nagy alakú, 176 oldalas kötet ára 1 korona, bérmentve 1 K. 10 f. beküldése ellenében.

DETLEV VON LILIENCRON: HÁBORUS NOVELLÁK.

Lillienoron könyvének értékét és aktualitását mindennél jobban bizonyítja az a szenzációs siker, hogy a német kiadás ma már a 167-ik kiadásban forog közösen. Szerző mint aktív katonatiszt végigharcolta a nagy német-Francia háborút. Sok hívatott kritikus szerint ezek a legszebb háborus elbeszélései a világirodalomnak. Csataképei megdöbbentően fenségesek: magunk előtt látjuk a katonáktól szibongó harcteret, a táborot, a menetelő sereget, a véres ütközeteket, az elke-seredett rohamot, egyesek hőstetteit. A könyv bolti ára gyönyörű borítékban 3. K. bérmentve 3. K. 20. fillér.

Conan Doyle: VESZEDELEM!

Az angolok híres írója előre meglátta és megírta a német flotta mostani, izgalmasan várt akcióját Anglia ellen. Conan Doyle izgató részletekkel tárja fel, hogy néhány tengeralatt járó hajó tönkre tudja tenni Angliát az óriási angol flottát teltségére kárhoytatva.

Bolti ára 40 fill. bérmentve 45 fillér.

Fényes László könyve: *A szerb harctérről.*

A világháboru eddigi irodalmának egyik legszenzációsabb terméke. Fényes L. maga is átélte a leírt harcokat. Jzgató, színes beszámolókat ugyszólván a lövészárkban írta meg. Azoknak a harcoknak, melyeket megrajzol, ő maga is átérzte minden boralmát. Ott volt a rajvonalban, a bravuros rohamoknál és ott volt a köztözhelyen.

Bolti ára 3 korona. Bérmentve 3 kor. 20 fill.

ELMÉLKEDÉSEK szűz Mária tiszteletére minden hónap első szombatián című füzet, mely 12 elmélkedést tartalmaz.

Az eszűn kis könyvecske boldogemlékü X. Pius pápának 1912. jún. 13-án kifejezett óhaja alapján s annak szellemében készült, hogy a *Jézus szentéges Szíve első péntekéek* megfelelően a hónapok első szombatiának kegyeletes megülését segítse elő ides hazánkban a magyar nép között is.

A jelen háborus idők különösen alkalmasak arra, hogy szűz Mária, — Magyarok Nagyszonyja — tiszteletben burgólkodjunk s az ő közvetítésével a világot megváltó szent Fiától békét esdekeljünk le szegény hazánk s benne magunk számára.

Gyakoroljuk, ismeretessük és terjesszük szepholten Anyánknak ezt az újabb formában megnyilvánuló s fismagasztosítón szép tiszteletet; vegyünk tele kézzel és melg; szívvel a nekünk megkínált teljes búcsúk kinéséből a saját lelkünknek, a tisztítottúben szenvedőknek és Mária országának javára, — mondja a füzetke Előszava.

Ára példányonként — portóval — 23 fill., kötve 40 fillér.

Az elmélkedések mellett imádságok is vannak a füzetben.

Megedemli a saját lelkünk, és az országunk, és szűz Mária!

Ezzel kell tejezteni az imádkozó elmélkedéseket!

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi könyvnyomda könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

OLASZ NEMET VILAGNYELVEK
MAGYAR NEMET VILAGNYELVEK
MAGYAR ANGLO VILAGNYELVEK
ANGLO NEMET VILAGNYELVEK

MEGTANULHATÓ TANÍTÁS NÉLKÜL
SCHIDLOF DE 1000 MÓDSZERÉVEL

AZ EGYES NYELVTANOK 10 FÜZETBEN TELJESKÉ 60F
DÍSZES VASZTONMAPPÁBAN 7K
EGYBEGYÜJTVE 7K

KAPHATÓ: SCHÄSER FERENCZ
szepítéskész, Gyulafehérvárt.

A NAGY HÁBORU ÍRÁSBAN ÉSKÉPBEN

Az egyik rész 25 füzetben: **ÉSZAKON ÉS DÉLEN**

című az oroszországi és szerbiai hadjáratról foglalkozik és a Conrad és Hindenburg vezérlete alatti hadseregek dicsőséges tevékenységét egységesen dolgozza fel.

A másik rész ugyancsak 25 füzetben:

A NYUGATI HARCTER

című a franciák, belgák, angolok elleni szárazföldi és tengeri küzdelmeket mutatja be.

Minden füzet ára 40 fillér.

Kaphatók Schäser Ferenc könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

Cimnyomással ellátott hivatalos levélbortékok (100 drb. 1 K. 20 fillertől)

Devocionális cikkek (rózsafüzérek, feszületek, szentképek stb.) jutányos árban.

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég.

Irodai szükségletre mindennemű papírok és írószerek általunk beszerezhetők.

Árjegyzéket, mintát valamint könyvnyomdai megrendeléséknél (művek nyomása) árajánlattal készséggel szolgálunk.

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.